พัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม

The Development of Khim Solo Pieces in Thai Traditional Music Business

กัลยาณี สายสุข

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Kanlayanee Saisuk

Lecturer of Music Program,School of Social Science, Chiangrai Rajabhat University
ning_saisuk@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิมในด้านของศิลปิน บทเพลง และลักษณะการบรรเลง ทำการศึกษาโดยวิธีการค้นคว้าเอกสารและสื่อดนตรีทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งกำหนดขอบข่ายในการศึกษาแบ่งเป็น 4 ยุค ตามลักษณะสื่อดนตรี คือ ยุคแผ่นเสียงครั่ง ยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ ยุคเทปคาสเซ็ท และยุคซีดี ผลการศึกษาพบว่า ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิมเริ่มจากในยุคแผ่นเสียงครั่งโดยบริษัทต่างชาติเข้ามาบันทึกเสียงบรรเลงเดี่ยวขิมเนื่องจากความนิยมที่มีต่อเครื่องดนตรีและชื่อเสียงของศิลปิน คือ นายพุฒ นันทพล และนายมนตรี ตราโมท ผลงานดังกล่าวเป็นการเดี่ยวเครื่องดนตรีตามนิยามความหมายทางดนตรีไทยในยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ เป็นช่วงที่ดนตรีไทยเริ่มเสื่อมความนิยมเนื่องจากนโยบายของรัฐที่ต้องการผลักดันประเทศไปสู่ความเป็นอารยะ ผนวกกับความนิยมที่มีต่อเพลงสากลและเพลงไทยสากล จึงส่งผลต่อผลงานเดี่ยวขิมซึ่งไม่ได้รับความนิยมโดยเป็นเพียงรายการหนึ่งที่แทรกอยู่ในชุดผลงานดนตรีไทยต่างๆ โดยบทเพลงที่นำมาบรรเลงในยุคนี้ ได้แก่ เพลงสำเนียงจีน และเพลงสามชั้น(ทางเดี่ยว) ศิลปินที่ปรากฏชื่อ คือ เชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ และสุวิทย์ บวรวัฒนา ต่อมาในยุคเทปคาสเซ็ท มีจำนวนผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมเพิ่มขึ้น

เป็นอย่างมาก ทั้งจากอิทธิพลจากละครเรื่องคู่กรรม ทำให้ขิมเป็นที่นิยม และเพลงไทยสากลที่ถูกเลือกมาใช้ในการบรรเลงในชุดผลงาน นอกจากนี้ยังมีการบรรเลงเดี่ยวขิมด้วยเพลงพื้นเมืองภาคเหนืออีกด้วย ในขณะเดียวกันกลับมีผลงานที่เป็นการบรรเลงเดี่ยวอย่างแท้จริงลดน้อยลงเมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนเพลงทั้งหมด ศิลปินที่ปรากฏผลงานมีจำนวน 8 ท่าน เมื่อเข้าสู่ยุคซีดี พบว่าผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทั้งจากผลงานเก่าที่ผลิตซ้ำและที่ผลิตขึ้นใหม่ มีการผลงานที่ปรับเปลี่ยนการบรรเลงโดยนำเครื่องดนตรีสากลและเสียงสังเคราะห์เข้ามาผสมผสานกับการบรรเลงขิม รวมทั้งการบรรเลงเดี่ยวขิมในรูปแบบดนตรีสปาซึ่งกำลังได้รับความนิยมจากธุรกิจสปา ส่วนผลงานการบรรเลงลักษณะเดิมก็ยังคงเพิ่มปริมาณมากขึ้นทั้งจากผู้ผลิตรายเก่าและรายใหม่ ศิลปินที่ปรากฏผลงานมีจำนวน 14 ท่าน จะเห็นได้ว่าพัฒนาการผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมได้ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมเพื่อให้การบรรเลงเดี่ยวขิมยังคงเป็นที่สนใจและดำรงอยู่ได้ในธุรกิจเพลงไทยเดิม

คำสำคัญ : เดี่ยวขิม ธุรกิจเพลงไทยเดิม พัฒนาการ

Abstract

The Development of Khim Solo Pieces in Thai Traditional Music Business" aimed to study the development of Khim solo pieces regarding the artists, the songs and the performance practice. The study was conducted through the research of documents and musical media of both primary and secondary data. In addition, the research was scoped into four eras of musical media: shellac disc era, longplay era, cassette era and compact disc era. The results revealed that the development began with the shellac disc era where the foreign companies recorded the Thai dulcimer solo pieces because of the popularity of the instrument and the artists: Mr. Put Nanthaphol and Mr. Montri Tramote. The pieces were the solo pieces according to traditional Thai music terms. In the era of longplay, it was the period that Thai Traditional music began to lose popularity because of the government's policy to push the country toward civilization, and also the hits of international songs and Thai pop songs. At that time, the Khim solo pieces were presented as an intermission piece between other

traditional Thai music. The songs which were performed during this era were Chinese accent songs and Sam Chan (solo) songs. The recording artists were Chawengsak Phosombat and Suwit Bawonwattana. During the cassette era, the amount of Khim solo pieces increased dramatically. Because the influence of the Sunset at Chaopraya made the Khim favorite; some popular Thai pop songs were chosen to play in the Khim solo; and some Northern Thai songs were played also. Hence, the number of truly solo pieces decreased comparing to the total song number. There were eight recording artists. In compact disc era, there were the pieces which the performance practice was changed with the use of Western musical instruments and synthesizers in Khim performance. Moreover, Khim solo was used in the Spa music style which was gaining popularity from the spa business. The traditional pieces still increased by the older and newer publishers. There were 14 recording artists. Therefore, the development of Khim solo pieces changed according to the social conditions, so that Khim solo pieces would be able to keep interesting and existing in the Thai traditional music business.

Keywords : Khim Solo, Thai Traditional Music Business, Development

บทนำ

ขิม เป็นเครื่องดนตรีที่มีต้นกำเนิดมาจากอาณาจักรเปอร์เซียและผ่านเข้ามายังแถบเอเชีย ผ่านเส้นทางสายไหม (Silk Road) เข้าสู่จีน จากนั้นไทยจึงรับเอาขิมมาจากพ่อค้าชาวจีนที่เข้ามาติดต่อค้าขายและตั้งรกรากอาศัยอยู่ประเทศไทย โดยชาวจีนนำขิมมาบรรเลงร่วมในวงเครื่องสายจีนประกอบการแสดงงิ้วและเทศกาลรื่นเริงต่างๆ ขิมได้เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อดนตรีไทยในสมัยต้นรัชกาลที่ 6 โดยนักดนตรีไทยได้ริเริ่มนำเอาขิมมาบรรเลงประสมในวงเครื่องสายไทย โดยในวงดนตรีหลวงได้นำขิมมาบรรเลงร่วมในวงเครื่องสายเป็นครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2467 เพื่อบรรเลงถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งประชวร ณ พระราชวังพญาไท โดยมนตรี ตราโมทเป็นผู้บรรเลงขิม จากนั้นยังได้มีการบรรเลงออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงทำให้ขิมเป็นที่รู้จักแพร่หลาย

มากยิ่งขึ้น นอกจากขิมจะใช้บรรเลงเฉพาะในวงเครื่องสายผสมแล้ว ยังนิยมนำมาบรรเลงเดี่ยวๆ ซึ่งให้เสียงที่ไพเราะน่าฟัง ซึ่งจากความนิยมนี้เองจึงได้มีการบันทึกเสียงเพลงบรรเลงเดี่ยวขิมเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเพื่อวางจำหน่ายโดยจัดทำเป็นแผ่นเสียงครั่ง และเป็นจุดเริ่มต้นของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม

การบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิมได้กลายเป็นผลงานยอดนิยมที่ผลิตออกจำหน่ายในปัจจุบันรวมทั้งมีความหลากหลายในการนำเสนอทั้งในด้านของบทเพลงหรือลักษณะการบรรเลง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน ขิมกลายเป็นเครื่องดนตรีไทยที่คนส่วนใหญ่รู้จักและเป็นที่นิยมทั้งการฟังขิมและการเรียนตีขิม เห็นได้จากบ้านดนตรีหรือโรงเรียนสอนดนตรีหลายแห่งที่เปิดสอนตีขิมโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังเป็นที่รู้จักผ่านทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ทั้งจากละครและภาพยนตร์ จึงยิ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและชื่นชอบในเครื่องดนตรีนี้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้บริษัทห้างร้านที่ประกอบธุรกิจดนตรีจึงจัดทำผลงานที่เป็นการบรรเลงขิมออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยมักใช้ชื่อว่า เดี่ยวขิม หรือเป็นผลงานบรรเลงขิมโดยเฉพาะ

จากความนิยมและจำนวนผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงพัฒนาการที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัยของสื่อดนตรี ซึ่งมีมาตั้งแต่ในยุคแผ่นเสียงครั่งเรื่อยมาจนถึงยุคซีดีในปัจจุบัน ทั้งในด้านของศิลปิน ครูดนตรีไทย ที่ถ่ายทอดผลงานเพลงและฝีมือการบรรเลงไว้ในผลงาน บทเพลงที่นำมาบรรเลง ตลอดจนลักษณะการบรรเลง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อพัฒนาการที่เกิดขึ้น และเป็นการเสริมองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ธุรกิจเพลงไทยเดิม นอกจากนี้ยังเป็นการรวบรวมผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิมที่ได้รับการบันทึกเสียงไว้ในแต่ละยุคสมัย เพื่อนำไปสู่การศึกษาวิเคราะห์เพลงในเชิงลึกต่อไปซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในแวดวงดนตรีไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม โดยแบ่งตามยุคสื่อดนตรี ได้แก่ ยุคแผ่นเสียงครั่ง ยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ ยุคเทปคาสเซ็ท และยุคซีดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีแนวทางการศึกษาตามทฤษฎีดนตรีวิทยาและทฤษฎีทางประวัติศาสตร์ โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล

2. ศึกษาและรวบรวมผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมจากสื่อดนตรี ทั้งจากตัวผลงานจริง แคตตาล็อก และภาพถ่าย

3. วิเคราะห์และจำแนกผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมตามหลักทฤษฎีทางดนตรีไทย

4. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่ตั้งไว้ และเชื่อมโยงกับบริบททางสังคม แล้วนำเสนอผลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ผลงานเดี่ยวขิมในยุคแผ่นเสียงครั่ง

ในสมัยรัชกาลที่ 6 วงเครื่องสายผสม เป็นที่นิยมอย่างมาก มีการนำเครื่องดนตรีต่างๆ ที่ไม่ใช่เครื่องดนตรีไทยมาร่วมบรรเลงด้วย เช่น ขิม ออร์แกน เปียโน หีบเพลงชัก เป็นต้น ทำให้ขิมเริ่มเป็นเครื่องดนตรีที่มีผู้คนรู้จักและชื่นชอบ โดยนักดนตรีท่านหนึ่งซึ่งมีความสามารถ ในการบรรเลงขิมเป็นที่รู้จักกันดี คือ นายพุฒ นันทพล มีชื่อเสียงเลื่องลือในการบรรเลงเดี่ยวขิม จนทำให้มีบริษัทต่างชาติมาขอบันทึกเสียงเพื่อนำไปวางจำหน่าย ซึ่งคาดว่าจะจำหน่ายได้ดี จึงทำให้เกิดการบันทึกเสียงบรรเลงเดี่ยวขิมเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยเพลงที่บรรเลงเพื่อบันทึกเสียง คือ เพลงลาวแพน ทำการบันทึกเสียงโดยบริษัทแผ่นเสียงพาร์โลโฟน (Parlophone) ของห้างสุธาดิลก ผลิตเป็นแผ่นเสียงครั่ง ต่อจากนั้น นายพุฒ นันทพล ก็ได้บันทึกเสียงบรรเลงเดี่ยวขิมอีกครั้ง คือ เพลงพญาโศก นักดนตรีอีกหนึ่งท่านที่มีผลงานบันทึกเสียงบรรเลงเดี่ยวขิมในยุคแผ่นเสียงครั่ง คือ นายบุญธรรม ตราโมท (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น มนตรี ตราโมท) ทำการบันทึกเสียงโดยห้างโคลัมเบีย (พูนพิศ อมาตยกุล, 2540 : 234 - 235)

ในยุคแผ่นเสียงครั่งจึงปรากฏนักดนตรีผู้มีชื่อเสียงในการบรรเลงเดี่ยวขิม จำนวน 2 ท่าน คือ นายพุฒ นันทพล และนายบุญธรรม ตราโมท โดยผลงานเพลงที่บรรเลงเดี่ยวขิม คือ เพลงลาวแพน และเพลงพญาโศก ตามลำดับซึ่งเป็นบทเพลงที่มักนำมาทำเป็นทางเดี่ยว เพื่อบรรเลงกับเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ ดังนั้นจึงเป็นผลงานบรรเลงเดี่ยวตามนิยามความหมายทางดนตรีไทย ดังที่ บุญธรรม ตราโมท (2545 : 72 - 73) ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า "เดี่ยว" ไว้ว่า หมายถึงวิธีการบรรเลงหนึ่งที่ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงเพียงอย่างเดียว ไม่นับรวมเครื่องประกอบจังหวะโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่ออวดวิธีดำเนินทำนอง เพื่ออวดความแม่นยำ และเพื่ออวดฝีมือ ดังนั้น การบรรเลงเดี่ยวจึงมิใช่การบรรเลงคนเดียว

แต่หมายรวมถึงทางบรรเลงที่สมควรเป็นเพลงเดี่ยว เช่น ทางโอด ทางพัน เป็นต้น นอกจากนี้ ปัญญา รุ่งเรือง (2521: 89) ยังกล่าวถึงการเดี่ยวไว้อีกว่า ต้องมีลีลาการบรรเลงเป็นแบบแผนโดยเฉพาะ คือ มีการดำเนินทำนองอย่างช้าๆ มีเม็ดพรายพลิกแพลงเรียกว่าทางโอดและตามด้วยลีลาการบรรเลงอย่างรวดเร็วกระฉับกระเฉง กลอนเพลงมีความไพเราะเรียกว่า ทางพัน ดังนั้น คำว่า "เดี่ยว" ในทางดนตรีไทย หมายถึงวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีเดียว เพื่อแสดงถึงความสามารถในการดำเนินทำนอง ความแม่นยำและฝีมือในการบรรเลง โดยเพลงที่บรรเลงต้องเป็นทางเพลงเฉพาะอันประกอบด้วยทางโอดและทางพันจึงจะครบถ้วนตามนิยามความหมาย

ผลงานเดี่ยวขิมในยุคแผ่นเสียงลองเพลย์

ในระหว่างปีพ.ศ. 2482 - 2485 รัฐบาลได้มีการปฏิวัติวัฒนธรรมไปสู่ค่านิยมแบบตะวันตก ทั้งการแต่งกาย การพูด ภาษา รวมถึงการดนตรีด้วย โดยได้กำหนดระเบียบในการบรรเลงดนตรีไทยและบัญญัติศัพท์ที่เกี่ยวกับดนตรีและศิลปะการแสดง ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนไทยโดยเฉพาะข้าราชการออกงานสังคมด้วยการลีลาศ มีการจัดตั้งวงดนตรีสากลขนาดใหญ่เพื่อการลีลาศอีกด้วย รวมทั้งได้กำหนดชื่อเรียกเพลงของฝรั่งว่า เพลงสากล และเพลงที่มีรูปแบบอย่างฝรั่งแต่มีคำร้องภาษาไทยว่า เพลงไทยสากล ซึ่งเพลงประเภทนี้เป็นที่นิยมโดยทั่วไป บริษัทห้างร้านแผ่นเสียงต่างๆ จึงนิยมนำมาบันทึกเสียงออกจำหน่าย ส่วนผลงานเพลงไทยเดิมนั้นเน้นบันทึกเสียงผลงานการบรรเลงวงดนตรีประเภทต่างๆ ประกอบการขับร้อง จึงทำให้ผลงานเดี่ยวขิมในยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ ไม่เป็นที่โดดเด่นมากนักโดยจัดเป็นรายการหนึ่งในชุดผลงานเพลงไทยเดิมเท่านั้น ซึ่งปรากฏมีผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมจากตราแผ่นเสียงจำนวน 4 ราย ได้แก่ แผ่นเสียงตรามงกุฎ แผ่นเสียงตราทีเค แผ่นเสียงตรากีตาร์ และแผ่นเสียงที่จัดทำขึ้นโดย วราห์ วรเวช ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แผ่นเสียงตรามงกุฎของห้างแผ่นเสียงคาเธ่ย์ รหัส CTR.225 เป็นแผ่นเสียงที่นำส่งไปผลิตที่ประเทศญี่ปุ่น ขนาด 12 นิ้ว หมุนด้วยความเร็ว 33 1/3 รอบต่อนาที บันทึกเสียงด้วยระบบไฮไฟ ชื่อชุดต้อยตลิ่ง ฉุยฉายวันทอง เป็นชุดผลงานที่รวมการบรรเลงในลักษณะต่างๆ ได้แก่ วงปี่พาทย์ วงมโหรี และการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่างๆ โดยหนึ่งในรายการนั้นเป็นการบรรเลงเดี่ยวขิม เพลงโป๊ยกังเหล็ง แต่ไม่ระบุชื่อศิลปิน

2. แผ่นเสียงตราทีเค ของห้างแผ่นเสียงไทยนคร รหัส TK957 ทำการบันทึกเสียงโดยบริษัทแผ่นเสียงโรต้า เป็นแผ่นเสียงขนาด 12 นิ้ว บันทึกเสียงด้วยระบบสเตอริโอ ชื่อชุดรำอวยพร เป็นชุดผลงานรวมการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีต่างๆ โดยมีรายการบรรเลงเดี่ยวขิม เพลงโป๊ยกังเหล็ง บรรเลงโดยเชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ

3. แผ่นเสียงตรากีตาร์ของห้างเมโทรแผ่นเสียง รหัส MLD.113 เป็นแผ่นเสียงขนาด 12 นิ้ว บันทึกเสียงด้วยระบบสเตอริโอ ชื่อชุดเพลงไทยเดิมหลายรส เป็นผลงานรวมการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรี โดยมีรายการบรรเลงเดี่ยวขิม เพลงจีนรำพัดและจีนขิมเล็ก ระบุเพียงชื่อคณะนักดนตรีว่า คณะศรทอง

4. แผ่นเสียงที่จัดทำขึ้นโดยวราห์ วรเวช เป็นชุดผลงานชื่อ สมบัติชาติไทย ซึ่งเกิดจากความต้องการที่จะอนุรักษ์ผลงานทั้งฝีมือการบรรเลงและเพลงไทยเดิมที่ประพันธ์ขึ้นโดย สุวิทย์ บวรวัฒนา อดีตอัครราชทูตไทยประจำในหลายประเทศ มีศักดิ์เป็นพี่เขย มีความสามารถทางด้านดนตรีไทยโดยเป็นผู้ควบคุมวง ชื่อ วงเตชนะเสนี ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นวงวัชรบรรเลง ซึ่งเป็นวงเครื่องสายผสมออร์แกนที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในยุคนั้น ในชุดผลงานสมบัติชาติไทย ปรากฏผลงานเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน เพลงสารถี สามชั้น เพลงนกขมิ้น สามชั้น และเพลงพญาโศก สามชั้น บรรเลงโดย สุวิทย์ บวรวัฒนา

ดังนั้นในยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ จะเห็นได้ว่า การบรรเลงเดี่ยวขิม ยังไม่ค่อยเป็นที่นิยม และยังมีจำนวนผลงานไม่มากนัก ศิลปินที่ปรากฏผลงานเดี่ยวขิมมีเพียง เชวงศักดิ์ โพธิ์สมบัติ และสุวิทย์ บวรวัฒนา เพียงสองท่านเท่านั้น บทเพลงที่ใช้บรรเลงพบว่าเป็นเพลงประเภทสองชั้น และเพลงประเภทสามชั้น ซึ่งเป็นทั้งลักษณะของการบรรเลงเดี่ยวและการบรรเลงทั่วไป ประกอบด้วย เพลงโป๊ยกังเหล็ง เพลงจีนรำพัด เพลงจีนขิมเล็ก เพลงลาวแพน เพลงสารถี สามชั้น เพลงนกขมิ้น สามชั้น และเพลงพญาโศก สามชั้น

ผลงานเดี่ยวขิมในยุคเทปคาสเซ็ท

แม้ว่าในยุคเทปคาสเซ็ท ผลงานเพลงไทยสากลจะเป็นที่นิยมของผู้ผลิตเพื่อตอบสนองต่อผู้ฟังแล้ว ขณะเดียวกันผลงานเพลงไทยเดิมก็กลับมีจำนวนมากขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมได้มีผู้ผลิตออกจำหน่ายเป็นจำนวนมากทั้งจากการคัดลอกมาจากแผ่นเสียงและการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นใหม่ มีความหลากหลายของบทเพลงที่นำมาบรรเลง จำนวนศิลปินมีจำนวนมากขึ้น ผู้ผลิตประกอบด้วยบริษัทห้างร้าน หน่วยงาน และตัวศิลปินเอง เช่น บริษัท เสริมวิทย์ บริษัท โอเชียนมีเดีย บริษัท แฮนแอคมีซัพพลาย เพลงไทยในระบบสเตอริโอของ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ผลงานการบันทึกเสียงของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร เป็นต้น โดยศิลปินที่ปรากฏผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในยุคเทปคาสเซ็ท จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ ศิลปี ตราโมท สุวิทย์ บวรวัฒนา ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ชยุดี วสวนานนท์ ธีระ ภู่มณี ทานตะวัน นวรัตน์ ณ อยุธยา วิเชียร จันทร์เกษม และชัยภัค ภัทรจินดา ซึ่งเป็นศิลปินที่มีความสามารถในการบรรเลงขิมที่โดดเด่นและ

เป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ยังมีผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมของบริษัทเสริมวิทย์ที่บรรเลงโดยอาจารย์กรมศิลปากรแต่มิได้ระบุชื่อศิลปิน จากผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมทั้งหมด สามารถนำมาจัดประเภทกลุ่มเพลง ได้จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพลงไทยเดิม กลุ่มเพลงพื้นเมือง และกลุ่มเพลงไทยสากล

กลุ่มเพลงไทยเดิม เป็นกลุ่มเพลงที่มีจำนวนมากที่สุด จากผลงานเพลงทั้งหมดได้นำมาวิเคราะห์และแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ เพลงประเภทสองชั้นและสามชั้น เพลงโหมโรง เพลงเถา เพลงระบำ และเพลงตับ ซึ่งประเภทเพลงประเภทสองชั้นและสามชั้นมีจำนวนมากที่สุดโดยเฉพาะเพลงสำเนียงลาวที่มักพบในชุดผลงาน เช่น ลาวดวงเดือน ลาวเสี่ยงเทียน ลาวสมเด็จ ลาวดำเนินทราย ลาวคำหอม ลาวเจริญศรี ลาวกระทบไม้ ลาวดวงดอกไม้ ลาวสวยรวย ฯลฯ ประเภทเพลงโหมโรง ได้แก่ เพลงโหมโรงเยี่ยมวิมาน โหมโรงมหาฤกษ์ โหมโรงปฐมดุสิต และโหมโรงจอมสุรางค์ ประเภทเพลงเถา ได้แก่ แขกต่อยหม้อ เถา แขกมอญบางขุนพรหม เถา เขมรโพธิสัตว์ เถา เขมรพวง เถา เขมรพายเรือ เถา และสุดสงวน เถา ประเภทเพลงระบำ เช่น ระบำทวารวดี ระบำสุโขทัย ระบำศรีวิชัย ระบำลพบุรี รำไกรลาศสำเริง เป็นต้น ประเภทเพลงตับ ได้แก่ ตับลาวเจริญศรี ตับวิวาห์พระสมุท และตับต้นเพลงฉิ่ง จากบทเพลงต่างๆ ที่ได้ยกตัวอย่างจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นประเภทเพลงที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักทฤษฎีทางดนตรีไทย ถึงคุณลักษณะของบทเพลงที่นำมาประดิษฐ์เป็นเพลงทางเดี่ยว ส่วนบทเพลงของผลงานเดี่ยวขิมที่เป็นการบรรเลงเดี่ยวอย่างแท้จริง เช่น สารถี 3 ชั้น ลาวแพน กราวใน นกขมิ้น เชิดนอก เป็นต้น

กลุ่มเพลงพื้นเมือง เป็นเพลงพื้นเมืองภาคเหนือหรือเพลงที่นิยมบรรเลงในวงดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ ได้แก่ เพลงการะเกด กาเรียนทอง กุหลาบเชียงใหม่ เคลื่อนพลับพลา ชะนีหลงฝูง เชียงแสน ซอพม่า น้อยใจยา ปราสาทไหว ปากท่อ ปุกเป็ง พายเรือ ฟ้อนสะบัดชัย แม่ฮ่องสอน โยนดาบ รอบเวียง ล่องโขง ล่องน่าน ล่องน่านเล็ก ล่องปิง ล่องแพ ลำปางเล็ก ส่งเมือง สร้อยเชียงใหม่ สร้อยลำปาง สาวไหม เสเลเมา หริภุญชัย แหย่งเชียงราย แหย่งลำพูน และเอื้องสามปอย ผลงานเดี่ยวขิมกลุ่มเพลงพื้นเมือง บรรเลงโดย อาจารย์กรมศิลปากร ใช้ชื่อชุดผลงานว่า เดี่ยวขิม ชุดพิเศษ บรรเลงพื้นเมืองเหนือ ผลิตโดยบริษัทเสริมวิทย์บิซเนส

กลุ่มเพลงไทยสากล ผลงานเพลงเดี่ยวขิมในกลุ่มนี้ผลิตขึ้นโดยบริษัทเสริมวิทย์บิซเนสเช่นเดียวกัน ที่คัดเลือกเอาทั้งบทเพลงลูกกรุงและลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมมาบรรเลงเดี่ยวขิม เช่น กลิ่นโคลนสาบควาย ขวัญเรียม ความรักไม่รู้จบ จากเหนือเมื่อหนาว จำเลยรัก

ชั่วฟ้าดินสลาย เดือนต่ำดาวตก ท่าฉลอม ทุ่งรวงทอง นกเขาคูรัก น้ำตาลใกล้มด บัวขาว ฟ้ามิอาจกั้น มนต์เมืองเหนือ รอยแผลเก่า รักฉันนานๆ รักรังในจิตนาการ หนึ่งในร้อย แหวนประดับก้อย อาลัยรัก ฯลฯ ศิลปินผู้บรรเลงเดี่ยวขิม คือ ธีระ ภู่มณี และอาจารย์กรมศิลปากร

ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในยุคเทปคาสเซ็ท สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของสังคมที่มีต่อบทเพลงประเภทอื่นๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมเพื่อเป็นการสร้างตัวเลือกให้แก่ผู้ฟังและเป็นตัวเชื่อมให้ผู้ฟังเปิดรับการฟังเพลงที่คุ้นเคยจากเครื่องดนตรีชนิดอื่น ขณะเดียวกัน ผู้ผลิตเริ่มกระจายตัวไปสู่หน่วยงานและส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย หรือเป็นศิลปิน รวมทั้งบางบริษัทผู้ผลิตมีที่ปรึกษาทางดนตรี จึงทำให้ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมได้รับความสนใจและมีผู้ผลิตเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากละครโทรทัศน์เรื่อง คู่กรรม ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 จึงทำให้เครื่องดนตรี ขิม เป็นที่รู้จักและเป็นที่ชื่นชอบ

ผลงานเดี่ยวขิมในยุคซีดี

แผ่นซีดี เป็นเทคโนโลยีลำดับต่อมาในการบันทึกเสียง ในระยะแรกยังไม่ได้รับความนิยมเนื่องจากเครื่องเล่นซีดียังมีราคาแพง ต่อมาเทปคาสเซ็ทเริ่มเสื่อมความนิยมผนวกกับเครื่องเล่นซีดีมีราคาถูกลง จึงทำให้ผู้ผลิตเปลี่ยนมาบันทึกเสียงลงแผ่นซีดีจำหน่ายแทนโดยใช้การคัดลอกผลงานเดิมที่เคยจำหน่ายในรูปแบบเทปคาสเซ็ทมาเป็นแผ่นซีดี หรือการผลิตผลงานใหม่เป็นแผ่นซีดี จึงทำให้ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมส่วนหนึ่งเป็นผลงานเก่าจากในยุคเทปคาสเซ็ท เช่น ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมเพลงพื้นเมืองและเพลงไทยสากล เป็นต้น นอกจากนี้ในยุคซีดีมีการใช้ชื่อชุดผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่แตกต่างจากเดิมของผู้ผลิตบางราย คือ มีการเล่นคำ หรือตั้งชื่อชุดผลงานให้มีความน่าสนใจแทนคำว่า "เดี่ยวขิม" เช่น ชุดร้อยเรียงเสียงขิม ชุดสดใสในสายเสียง ชุดสะบัดไม้บนสายเสียง ชุดเส้นเสียงสำเนียงขิม เป็นต้น

ผลงานเดี่ยวขิมในยุคซีดี ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นทั้งจำนวนผลงานและผู้ผลิต เมื่อนำมารวมกับผลงานผลิตซ้ำที่คัดลอกมาจากเทปคาสเซ็ทยิ่งแสดงให้เห็นถึงความนิยมในการผลิตผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในประวัติการณ์ สืบเนื่องมาจากขิมเป็นที่รู้จักและมีสุ้มเสียงเป็นที่คุ้นเคย รวมทั้งสามารถฟังและเข้าถึงความไพเราะได้ง่าย จึงเป็นที่นิยมในการผลิต โดยผู้ผลิตรายใหม่ที่วางจำหน่ายผลงานบรรเลงเดี่ยวขิม เช่น สมชัยดนตรีไทย

อนุพงศ์ อนุกูล บริษัทอิมแพค ครีเอชั่น เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ผลิตรายเดิมก็ยังสร้างผลงานเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เช่น บริษัทโอเชี่ยนมีเดีย บริษัทลองเพลย์เรคคอร์ด บริษัทแฮนแอคมีซัพพลาย เป็นต้น ทำให้ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมเป็นที่ปรากฏอย่างแพร่หลายและสร้างความคุ้นชินให้กับผู้ฟังทั้งตัวเครื่องดนตรีและเสียงของเครื่องดนตรี

ศิลปินที่มีผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในยุคซีดีประกอบด้วยศิลปินร่วมสมัยและศิลปินในอดีต ซึ่งผลงานยังคงปรากฏอยู่ ซึ่งจากผลงานที่สามารถสืบค้นได้พบว่ามีศิลปินทั้งหมดจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ศิลปี ตราโมท สุวิทย์ บวรวัฒนา ชยุดี วสวานนท์ ธีระ ภู่มณี ชัยยศ เต๊ะอ่าน บุญมาก ปั้นบุญ ชัยภัค ภัทรจินดา โชค ทัดสวน พฤตินัย หาญกล้า วุฒิชัย จรุงกลิ่น นิธิ ศรีสว่าง ชนก สาคริก และณัฐระดี มะเริงสิทธิ์ โดยบทเพลงที่นำมาบรรเลงเดี่ยวขิมยังคงเป็นกลุ่มเพลงเดิมที่มีในยุคเทปคาสเซ็ท คือ กลุ่มเพลงไทยเดิม กลุ่มเพลงพื้นเมือง กลุ่มเพลงไทยสากล แต่คุณลักษณะพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามาของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในยุคซีดี คือ การนำดนตรีสากลหรือเสียงสังเคราะห์เข้ามาผสมผสานในบทเพลงด้วย

ตัวอย่างผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่มีการผสมผสานกับดนตรีสากล เช่น ผลงานชุดขิมละไม ของบริษัทรูมโทน ผลิตขึ้นในปีพ.ศ.2553 โดยใช้เครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงร่วมกับขิม คือ คีย์บอร์ด และกีต้าร์ไฟฟ้า บรรเลงเพลงไทยเดิม ได้แก่ ลาวแพนน้อย เขมรไทรโยค แขกมอญบางขุนพรหม ลาวสวยรวย ม้าวิ่ง พัดชา เขมรชมดง ญวนทอดแห และเชิดจีน รวมทั้งมีเพลงไทยสากลหนึ่งเพลงบรรจุอยู่ในชุดผลงาน คือ เพลงบุหลันดั้นเมฆ ซึ่งเป็นเพลงแต่งขึ้นจากทำนองเพลงไทยเดิม ชื่อ เพลงเขมรชมจันทร์ อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่มีการผสมผสานทั้งดนตรีสากลและเสียงสังเคราะห์ เช่น ผลงานชุดขิมสปา บรรเลงโดย ชัยภัค ภัทรจินดา ผลิตโดยบริษัทโอเชี่ยนมีเดีย จัดทำขึ้นจำนวน 5 ชุด ในบทเพลงมีการใส่เสียงนก เสียงน้ำไหล และอื่นๆ เพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมือนอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ

ทั้งนี้ ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิม ที่เป็นไปตามนิยามความหมายทางดนตรีไทย พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก เช่น ผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิม โดย ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ซึ่งเป็นผลงานบันทึกเสียงเก่าที่นำมาแปลงไฟล์เสียงบันทึกลงแผ่นซีดี ผลงานชุด 100 ปีครูบรรเลงนบบรรเลงด้วยเพลงครูของ บริษัท แฮนแอคมีซัพพลาย มีผลงานบรรเลงเดี่ยวขิม เพลงลาวแพน เพลงเชิดนอก และเพลงนกขมิ้น เป็นต้น หรือในลักษณะของชุดผลงาน

บรรเลงเดี่ยวขิมโดยมีบรรเลงเพลงทางเดี่ยวประกอบอยู่ในผลงานหนึ่งเพลง เช่น ชุดสดใสในสายเสียง (ขิมมังกรหยก) มีเพลงอาหนู เถา (ทางเดี่ยว) ชุดเดี่ยวขิม 3 ของบริษัท โอเชี่ยนมีเดีย มีเพลงแป๊ะฮวยพัง (ทางเดี่ยว) บรรเลงโดย ชยุดี วสวานนท์ เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมจากทั้ง 4 ยุคของสื่อดนตรีในการบันทึกเสียง จะเห็นได้ถึงพัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในด้านของตัวศิลปิน บทเพลง และการบรรเลง เริ่มต้นจากยุคแผ่นเสียงครั่งซึ่งมีศิลปินเพียงสองท่านที่ได้บันทึกเสียงกับบริษัทต่างชาติเพื่อจัดทำเป็นแผ่นเสียงออกจำหน่าย จากชื่อบทเพลงที่บรรเลง คือ เพลงลาวแพนและเพลงพญาโศก ซึ่งเป็นเพลงที่นิยมนำมาทำทางเดี่ยวเพื่อใช้บรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรี จึงถือว่าผลงานที่ปรากฏเป็นลักษณะการเดี่ยวเครื่องดนตรีอย่างแท้จริง ต่อมาในยุคแผ่นเสียงลองเพลย์ได้มีผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมโดยเป็นรายการเพลงหนึ่งแทรกอยู่ในชุดผลงานดนตรีไทยต่างๆ มีชื่อศิลปินผู้บรรเลงเดี่ยวขิมจำนวนสองท่านเช่นเดียวกันแต่มีจำนวนบทเพลงที่ใช้บรรเลงมากขึ้นเล็กน้อย โดยเริ่มใช้เพลงสำเนียงจีนในการบรรเลงนอกเหนือจากเพลงสามชั้นที่เป็นทางเดี่ยว เมื่อเข้าสู่ยุคเทปคาสเซ็ท ผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิมมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากส่งผลให้มีจำนวนบทเพลงที่นำมาบรรเลงเดี่ยวขิมเพิ่มมากขึ้นด้วยแต่ในขณะเดียวกัน แนวทางหรือนิยามความหมายของคำว่า "เดี่ยวขิม" ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ซึ่งจากการพิจารณาผลงานพบว่า บทเพลงที่นิยมบรรเลงมักเป็นเพลงประเภทสองชั้นโดยเฉพาะสำเนียงลาว ซึ่งตามลักษณะหรือหลักการของเพลงเดี่ยวแล้ว ควรเป็นเพลงในอัตราจังหวะสามชั้น เนื่องจากทำนองมีความยาวเหมาะสมที่จะสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นทำนองพิเศษหรือทางเดี่ยวได้ง่าย เพื่อใช้แสดงทักษะความสามารถในการบรรเลงของนักดนตรี นอกจากนี้ยังมีการบรรเลงเดี่ยวขิมโดยใช้เพลงประเภทอื่นที่ไม่ใช่เพลงไทยเดิม คือ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือและเพลงไทยสากล จนกระทั่งเข้าสู่ยุคซีดี การบรรเลงเดี่ยวขิมก็มีความแปลกใหม่เพิ่มขึ้นอีกโดยมีการผสมผสานเครื่องดนตรีสากลและเสียงสังเคราะห์เข้ากับการบรรเลงขิม มีการนำบรรเลงเดี่ยวขิมมาสร้างสรรค์ให้เป็นดนตรีสปาเพื่อความผ่อนคลาย ส่วนการบรรเลงเดี่ยวขิมแบบเดิมก็ยังคงอยู่และเพิ่มปริมาณมากขึ้นด้วยทั้งจากผู้ผลิตรายเดิมและผู้ผลิตรายใหม่ ทั้งนี้พัฒนาการของผลงานเดี่ยวขิมในด้านของศิลปิน ประเภทบทเพลงและลักษณะการบรรเลง ได้สรุปนำเสนอตามตารางด้านล่าง ดังนี้

ยุคของสื่อดนตรี	ศิลปิน		ประเภทบทเพลง	ลักษณะการบรรเลง
แผ่นเสียงครั่ง	พุฒ นันทพล	มนตรี ตราโมท	เพลงไทยเดิม	ทางเดี่ยว
แผ่นเสียงลองเพลย์	สุวิทย์ บวรวัฒนา	เชวงศักดิ์ โพธิ์สมบัติ	เพลงไทยเดิม	ทางเดี่ยว บรรเลงทั่วไป
เทปคาสเซ็ท	ศิลปี ตราโมท ธีระ ภู่มณี ชยุดี วสวนานนท์ ชัยภัค ภัทรจินดา	สุวิทย์ บวรวัฒนา ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ วิเชียร จันทร์เกษม ทานตะวัน นวรัตน์ ณ อยุธยา	เพลงไทยเดิม เพลงพื้นเมือง เพลงไทยสากล	ทางเดี่ยว บรรเลงทั่วไป
ซีดี	ศิลปี ตราโมท สุวิทย์ บวรวัฒนา ธีระ ภู่มณี บุญมาก ปั้นบุญ พฤตินัย หาญกล้า นิธิ ศรีสว่าง ชนก สาคริก	ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ชยุดี วสวานนท์ ชัยยศ เต๊ะอ่าน ชัยภัค ภัทรจินดา โชค หัตสวน วุฒิชัย จรุงกลิ่น ณัฐระดี มะเริงสิทธิ์	เพลงไทยเดิม เพลงพื้นเมือง เพลงไทยสากล	ทางเดี่ยว บรรเลงทั่วไป ผสมดนตรีสากล ผสมเสียงสังเคราะห์

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการของผลงานเดี่ยวขิมในธุรกิจเพลงไทยเดิม ได้แสดงให้เห็นถึงผลของการปรับเปลี่ยนผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิมที่ผู้ผลิตสนองรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกี่ยวพันกับค่านิยมและวัฒนธรรม โดยมีแนวทางปรับเปลี่ยนอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก คือ บทเพลง ซึ่งนิยมใช้บทเพลงที่คนส่วนใหญ่รู้จัก มีความคุ้นเคย หรือมีทำนองไม่ซับซ้อน เห็นได้จากในยุคเทปคาสเซ็ทที่ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมส่วนใหญ่มุ่งเน้นผลิตผลงานที่เป็นเพลงประเภทสองชั้นโดยเฉพาะสำเนียงลาว หรือการนำประเภทเพลงระบำมาบรรเลงเนื่องจากผู้ฟังอาจมีความคุ้นเคยหรือฟังได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีการนำเอาเพลงไทยสากล ทั้งเพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่ง มาใช้บรรเลงในผลงานเดี่ยวขิม ซึ่งเป็นการเชื้อชวนผู้ฟังส่วนหนึ่งที่มีความเข้าใจและซาบซึ้งกับเพลงไทยสากลอยู่แล้ว หันมาลองฟังผลงานที่บรรเลงโดยขิม หรือสร้างความคุ้นชินและมีความซาบซึ้งกับผลงานได้ไม่ยากนัก ประการที่สอง คือ ลักษณะการบรรเลง เห็นได้จากยุคซีดีที่มีการนำมาผสมผสานกับเครื่องดนตรีสากลและเสียงสังเคราะห์ รวมทั้งมีผลงานในลักษณะดนตรีสปา เพื่อให้สามารถฟังผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมได้ง่ายขึ้นและมุ่งเน้นให้เกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย ซึ่งตามที่ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2550: 2) ได้อธิบายถึงระดับการฟังออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. การฟังแบบผ่านหู (Passive Listening) 2. การฟังด้วยความตั้งใจ (Sensuous Listening) 3. การฟังอย่างเข้าถึงอารมณ์ (Emotional Listening) และ 4.การฟังโดยรับรู้ความซาบซึ้ง (Perceptive Listening) หากพิจารณาตามหลักการฟังดังกล่าวแล้วพบว่าผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมโดยภาพรวมมุ่งเน้นไปที่ระดับ 1 การฟังแบบผ่านหู คือ การฟังแบบมิได้ตั้งใจ หรือการได้ยินเสียงดนตรีในขณะทำกิจกรรมอื่นๆ เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมก็เป็นไปในลักษณะการส่งเสริมระดับการฟังขั้นแรกหรือขั้นที่สอง

ในขณะเดียวกันหากผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมยังคงลักษณะการบรรเลงตามนิยามความหมายเดิมตามหลักทฤษฎีดนตรีไทยแล้ว คงเป็นการยากที่บุคคลทั่วไปจะเข้าถึงหรือซาบซึ้งกับเพลงเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุธี จันทร์ศรี (2558 : 57) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างสรรค์เพลงไทยเดิมให้มีท่วงทำนองที่สลับซับซ้อนมากๆ โดยเฉพาะ "เพลงเดี่ยว ที่มีจุดหมายปลายทางว่า การคิดทางให้มีความซับซ้อน ยากแก่การคาดเดานั้น คือ ทักษะของนักดนตรีที่มีความเฉลียวฉลาดล้ำลึก ดังนั้น ผู้ที่จะเข้าใจและซาบซึ้งกับท่วงทำนองดังกล่าวจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคลุกคลีกับสิ่งเหล่านั้นมากพอสมควร และหากมองหาผู้ที่มีทักษะในการฟังปัจจุบันให้เกิดความซาบซึ้งท่วงทำนองที่ซับซ้อนเหล่านั้นคงมีแต่นักดนตรีไทยเอง จากผลการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่เกิดขึ้นยังสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองในด้านนิยามความหมายของคำว่า "เดี่ยว" ต่อการรับรู้ของผู้ฟัง ซึ่งเริ่มออกห่างจากนิยามความหมายเดิมทางทฤษฎีดนตรีไทย และเป็นเพียงการบรรเลงเครื่องดนตรีชิ้นเดียวเท่านั้น

แนวทางการปรับเปลี่ยนเหล่านี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผลงานการบรรเลงเดี่ยวขิมยังคงสามารถจำหน่ายได้ เนื่องจากตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำประเทศไปสู่ความเป็นอารยะ ทำให้ดนตรีไทยหยุดชะงัก ทั้งในการพัฒนาของศาสตร์และการมีบทบาทต่อสังคม ในขณะที่แนวดนตรีอื่นได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับและเข้ามามีบทบาทแทนที่ ในด้านของธุรกิจก็ตอบสนองต่อความนิยมและความต้องการของผู้บริโภค จึงมุ่งเน้นผลิตผลงานที่จำหน่ายสร้างรายได้ดีมากกว่าการบรรเลงเดี่ยวขิม ถือว่าเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป ทั้งตัวเครื่องดนตรีและสุ้มเสียงที่ไพเราะ ฟังได้ง่าย จึงเป็นที่นิยมแก่ผู้ผลิตในการสร้างผลงานเพลงไทยเดิมเพื่อจำหน่าย โดยลดทอนความซับซ้อนทางดนตรีทั้งในด้านบทเพลง และด้านการบรรเลง และนำเอาสิ่งที่คุ้นเคยและเป็นที่นิยมในสังคมมาเป็นตัวเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคสามารถเปิดรับผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังนำเอากระแสของธุรกิจอื่นๆ เช่น ธุรกิจสปา เข้ามาเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาสร้างผลงานบรรเลงเดี่ยวขิม

ดังนั้นพัฒนาการของผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่ปรากฏในธุรกิจเพลงไทยเดิม จึงดำเนินไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรม และยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีสังคมในแต่ละช่วงสมัยอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. จากข้อมูลผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่ปรากฏในธุรกิจเพลงไทยเดิม สามารถนำไปสู่การศึกษาวิเคราะห์เพลงเดี่ยวขิมของศิลปินในแต่ละยุคสมัย เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านการบรรเลงขิมโดยเฉพาะ

2. รายชื่อบทเพลงและผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมที่รวบรวมได้ สามารถเป็นข้อมูลในการพิจารณาหรือวางแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานบรรเลงเดี่ยวขิมในโอกาสต่อไป

3. ควรมีการวิจัยประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับขิมหรือเติมเต็มธุรกิจเกี่ยวกับขิม เช่น สายการผลิต อัตลักษณ์ของงานช่างทำขิม การจัดจำหน่าย โรงเรียนสอนดนตรี (ขิม) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชนก สาคริก. (ม.ป.ป.). **ประวัติขิม.** สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2560. จาก http://www.thaikids.com/kimhis/kimhis.htm.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2550). **สังคีตนิยม ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บริษัท 95 ธุรกิจ จำกัด. (ม.ป.ป.). **Catalogue บริษัท 95 ธุรกิจ จำกัด.** ม.ป.พ.: บริษัท 95 ธุรกิจ จำกัด.

บุญธรรม ตราโมท. (2545). **คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์.** กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ปัญญา รุ่งเรือง. (2521). **ประวัติการดนตรีไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพาณิช.

พูนพิศ อมาตยกุล. (2540). **ลำนำแห่งสยาม.** กรุงเทพฯ: HI-FI STEREO.

ศมกมล ลิมปิชัย. (2536). **กว่าจะเป็นธุรกิจเทปเพลง.** กรุงเทพฯ: บริษัทเอชทีพีเพรส จำกัด.

สงัด ภูเขาทอง. (2539). **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สุธี จันทร์ศรี. (2558, มกราคม - ธันวาคม). ไทยร่วมสมัย VS ไทยเดิม : คุณค่า สร้างสรรค์ คำวิจารณ์ และความรับผิดชอบ. **สุริยวาทิต,** 54- 59.